

Plenum

Torsdag 14.12.2023 kl. 9.59—0.27

4.1. Muntlig fråga om arbetstagarnas rättigheter (Lauri Lyly sd)

Muntligt spörsmål MFT 80/2023 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Paula Risikko: Ledamot Lyly inleder frågestunden, varsågod.

Debatt

16.02 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Luen teille sitaatin: ”Missä on se perussuomalaisten kuuluttama suomalainen tulee aina ensin -arvopohja? Nyt olette valmiina asettamaan suomalaisen palkkatyöläisen entistäkin kurjempaan ja haavoittuvampaan asemaan.” Tämä sitaatti on erään perussuomalaisen luottamushenkilön kesällä 23 kirjoittama mielipidekirjoitus. [Kokoomuksen ryhmästä: Työllisyys paranee toisin kuin demareilla!]

Arvoisa pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Purra, olette takuumiehenä hallituksessa, joka ennennäkemättömällä tavalla heikentää 2,3 miljoonan palkansaajan työelämän oikeuksia, ja leikkaatte turvaa. Vielä ennen vaaleja palkansaajien lakko-oikeus oli perussuomalaisten mielestä turvattava vähintäänkin nykyisessä laajuudessaan, nyt olette valmis rajoittamaan tätä oikeutta. [Sanna Antikainen: Poliittisista lakoista!] Ennen vaaleja vastustitte irtisanomissuojan heikennystä, ette enää. Ennen vaaleja kannatitte työntekijän sopimussuojaa, mutta nyt olette murentamassa sitä. [Eduskunnasta: Aika! — Perussuomalaisten ryhmästä: Tuleeko kysymystä?]

Arvoisa ministeri, ovatko perussuomalaiset hallituksessa muuttaneet mieltään, vai oletko oikeasti olleet aina tätä mieltä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja pääministerin sijainen, ministeri Purra. Pidetään minuutin mittaiset kysymysajat ja vastausajat.

16.04 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustan tässä aitiassa hallituksen valtiovarainministeriä ja tänään varapääministeriä ja vastaan siinä asemassa.

Hallitusohjelmaan on kirjattu julkisen talouden korjaamistoimenpiteitä ja rakenteellisia työllisyystoimia. Niillä paitsi tavoitellaan säästöjä julkiseen talouteen, valtiontalouteen, myös halutaan muuttaa esimerkiksi meidän työmarkkinoilla olevia turhia jäykkyyksiä, jotka selvästi heikentävät meidän kasvun mahdollisuuksia, työllisyyttä, työpaikkojen syntyä, yritysten mahdollisuutta palkata ihmisiä. Valitettavasti tänään tässä maassa monien ihmisten arkielämä on vaikeutunut ja myös taloudelliset seuraukset tästä lakosta näkyvät selvästi. Kyseessä on poliittinen lakko, jossa halutaan vastustaa tätä hallitusta, hallituksen oh-

Punkt i protokollet PR 73/2023 rd

jelmaa ja niiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa, joita me pidämme tärkeinä ja joille me olemme saaneet mandaatin vaaleissa. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lyly jatkaa.

16.05 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen työelämäpolitiikka on vinoutunut. Te ette esitä mitään, mikä vahvistaisi palkansaajien asemaa. [Välihuutoja] — Ette yhtään asiaa. Sen sijaan tämä hallitus ajaa palkansaajan työelämän oikeuksien heikennyksiä, jotka ovat suoraan elinkeinoelämän kirjoittamia. Hallitus on ottanut suoraan työnantajan roolin neuvotteluosapuolena. Pätkätöitä lisätään, ensimmäinen sairauslomapäivä tehdään palkattomaksi, irtisanomisia helpotetaan. Näille toimille ei myöskään, valtiovarainministeri, teidän oma ministeriönne pysty laskemaan työllisyysvaikutuksia. [Vilhelm Junnilan välihuuto]

Kysynkin teiltä, ministeri Purra, uudestaan: onko takki kääntynyt Säätytalolla? Onko tilanne muuttunut, jolla perussuomalaiset ovat ottaneet osaa hallituksen tekemiseen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Purra.

16.07 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On jännittävä tulkintatapa, että hallitus heikentää palkansaajan elämää, kun juuri muutama päivä sitten näimme muun muassa sellaiset uutiset ja laskelmat, että tavanomaisen palkansaajan, noin 3 500 euroa kuussa tienaa, ensi vuonna käteen jäävä tulo kasvaa lähes 600 euroa. [Hälinää — Välihuutoja] Tämä tarkoittaa sitä, että kun yhdistetään siihen, että inflaatio on heikentymässä, niin ensi vuonna duunarin, palkansaajan, ostovoima paranee selvästi.

Toki täytyy olla rehellinen, kaikki nämä toimet eivät johdu hallituksesta, [Timo Heinonen: Sekös demareita harmittaa!] mutta jonkin verran johtuu. Me emme halua nostaa kokonaisveroastetta, me nimenomaan perustamme meidän ohjelmamme työlle ja työllisyydelle. Se, että te viikosta toiseen teidän parlamentin ulkopuolisen oppositioystävänne kanssa kerotte, että nämä toimet ovat erityisen radikaaleja, ei pidä paikkaansa. Meidän oleellisissa referenssimaissa vastaavia uudistuksia on tehty vuosikymmeniä sitten, ja kun katsotaan, miten nämä maat pärjäävät esimerkiksi julkisessa taloudessa tai yritysten kasvumahdollisuuksissa, [Puhemies koputtaa] niin he ovat aivan eri planeetalla. [Hälinää — Jussi Saramon välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja seuraava kysymys, edustaja Haatainen.

16.08 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esitän kysymyksen työministeri Satoselle, koska oletan, että sieltä tulisi nyt tähän asiakysymykseen osaavia vastauksia.

Nämä hallituksen työelämäkirjauksethan, jos vain tarkastellaan työlainsäädäntöä ja työelämän oikeuksia, ovat vinoja, sillä ne huomioivat vain ja ainoastaan työnantajan toiveet. Työlainsäädännön perimmäinen tavoitehan on suojella heikompaa osapuolta, joka on se

Punkt i protokollet PR 73/2023 rd

työntekijä, ja nyt vaikuttaa siltä, että hallituksen tavoitteena on yksinomaan heikentää työntekijöiden asemaa.

Kysynkin nyt teiltä tasapuolisuuden nimissä: miten aiotte vahvistaa työntekijöiden oikeuksia, ministeri Satonen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Satonen.

16.09 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meidän ongelmamme, mihin myös valtiovarainministeri viittasi, on se, että meidän työllisyysaste on liian alhainen. Se on paljon alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa, ja tällä työllisyysasteella me emme kykene rahoittamaan näitä hyvinvointiyhteiskunnan palveluita ja etuja. Se ei ole mielipide, se on fakta. Silloin meidän pitää saada työpaikkoja lisää, [Li Anderssonin välihuuto] ja meidän pitää tehdä sellaisia uudistuksia työmarkkinoilla, jotka tuovat niitä työpaikkoja lisää.

Tausta on se, että meillä on viimeisen kahden vuoden aikana työnantajayritysten määrä pudonnut yli kymmenen prosenttia. On siis menty vahvasti huonompaan suuntaan, ja meidän on sen takia tehtävä uudistuksia, joilla työllistämisen kynnys alenee ennen kaikkea niissä alle 50 hengen yrityksissä, joissa on kaikkein suurin työllistämispotentiaali yksityisellä puolella. Se on myös suomalaisen palkansaajan etu, että niitä työpaikkoja syntyy, ja siksi näitä uudistuksia tehdään. [Välihuutoja vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tuppurainen.

16.10 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiasia on se, että hallitus on omilla toimillaan ajamassa suomalaiset työmarkkinat kaaokseen, [Perussuomalaisten ryhmästä: Höpö höpö!] koska hallitus, toisin kuin pitkä linja Suomessa on ollut, on asettunut osapuolen asemaan tukemalla yksipuolisesti työnantajan vaatimuksia tässä kysymyksessä. Se on kohtalokasta, koska aiemmin tässä maassa on kyetty sopimaan. Me ymmärrämme sosiaalidemokraateissa nyt palkansaajien huolta, koska heitä ei ole kuultu ja esitetään yksipuolisia heikennyksiä. Ja tähän pohjoismaiseen malliin, jota hallitus niin kovasti mainostaa, kuuluu myös monia asioita, jotka edistävät työntekijän asemaa. [Mauri Peltokankaan välihuuto]

Meidän sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmästä on tehty kuluneen syksyn aikana useita aloitteita nimenomaan työntekijän aseman parantamiseksi, muun muassa ryhmäkanneoikeudesta, alipalkkauksen kriminalisoinnista, tulkintaetuoikeudesta riitatilanteessa työntekijän hyväksi ja työntekijän edustamisesta yritysten hallinnossa. Löytyisikö näistä, pääministerin sijainen Purra, niitä tekijöitä, joilla saisimme Suomeenkin sellaisen aidon pohjoismaisen työmarkkinamallin, joka edistäisi sitä, [Puhemies koputtaa] että pääsisimme vihdoinkin neuvottelemaan ja sopimaan, eivätkä työmarkkinat ajautuisi törmäyskursille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Purra.

16.11 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työministeri Satosen alla käydään näitä neuvotteluja, ja siellä on erilaisia pöytiä,

Punkt i protokollet PR 73/2023 rd

joissa näitä hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita edistetään. Ymmärtääkseni siellä kaikilla oleellisilla osapuolilla on edustus ja mahdollisuus tähän lopputulokseen vaikuttaa.

Mutta ei, siihen tämä hallitus ei lähde — mitä ymmärrän, että te esitätte — että me antaisimme muiden kiristää meitä. [Välihuutoja vasemmalta] Siihen me emme lähde. Me hyvin avoimin mielin suhtaudumme tietenkin opposition ehdotuksiin ylipäätänsä, olivat ne sitten vaihtoehtobudjeteissa tai muualla, mutta se ei tarkoita sitä, että me luopuisimme meidän hallitusohjelmasta, sen kirjauksista, meidän talouspolitiikasta tai työmarkkinoihin liittyvistä tavoitteista. [Jussi Saramo: Onko Häkämies pääministerin sijainen?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vastaus myös ministeri Satoselta.

16.12 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä kerran — asia on monasti kerrattu, mutta haluan kerrata jälleen kerran sen, millä tavalla nämä hallituksen työelämäkirjaukset ovat syntyneet. Ne ovat syntyneet niin, että kun me saimme sen valtiovarainministeriön virkamiesarvion, että meidän pitää tasapainottaa julkista taloutta kuudella miljardilla eurolla, ja sitten sovittiin, että siitä kolmannes eli kaksi miljardia ratkaistaan näillä työelämän uudistuksilla, sosiaaliturvauudistuksilla, joilla tavoitellaan sataa tuhatta työpaikkaa, niin sen jälkeen otettiin se keinovalikoima käyttöön, jolla nämä on mahdollista ja realistista saavuttaa. Sitä kautta nämä ovat tulleet, ja nyt jo tässä tulevassa budjetissa päästään ehkä 65 000—70 000:een, ja ne loput saadaan kasaan sitten, kun nämä työelämän uudistukset ovat täällä eduskunnassa käsittelyssä ja niitä saadaan eteenpäin. [Välihuutoja vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavan kysymyksen esittää edustaja Malm.

16.13 Niina Malm (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työministeri Satonen, te olette todennut, että yhden etujärjestön vaatimuksiin ei voida suostua. Kommentti on pikkaisen nurinkurinen, kun tarkastellaan hallituksen omaa ohjelmaa. Elinkeinoelämän lobbarit ovat kevästä asti kehuneet sillä, että he ovat saaneet omista tavoitteistaan yhdeksän kymmenestä läpi hallitusohjelmaan. [Vasemmalta: Lähes kaikki!] Suomen oikeistohallitus toimii elinkeinoelämän etujärjestöjen, kuten EK:n ja Suomen Yrittäjien, edunvalvojana. Silti yksikään suomalainen ei ole näitä lobbareita äänestänyt, kuten äsken pääministerin sijainen Purra totesi. [Vilhelm Junnila: Mites SAK?] — SAK:sta samalla tavalla. Logiikka toimii molemmin perin.

Kysymys kuuluukin pääministerin sijaiselle, valtiovarainministeri Purralle: Kuka tämän maan hallitusta todella johtaa? Kuka kieltää Orpoa ja Satosta toimimasta viisaasti ja käynnistämästä aitoja tasapuolisia neuvotteluita Suomen työmarkkinoiden suunnasta? [Piritta Rantanen: Ja lyömästä kättä päälle! — Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Purra.

16.14 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Täytyy sanoa, että en oikeastaan edes ymmärrä edustajan kysymystä. [Hälinää — Naurua] Hallituksen toiminta nojaa hallitusohjelmaan, jonka me olemme yhdessä neljän puolueen kesken sopineet. En muista viime kaudelta, kun vallassa oli vasem-

Punkt i protokollet PR 73/2023 rd

mistohallitus, kerrottiinko oikealta puolelta siitä, että EK:ta ei kuunnella lainkaan vai min-kälaista tämä retoriikka silloin oli. [Mika Lintilä: Välillä vähän kuunneltiin!] Mutta on ai-van totta, että SAK sen paremmin kuin Etelärannankaan toimijat eivät ole saaneet yhtään ääniä. Ja sekin on myös totta, että hallitusohjelman kirjaukset eivät ole radikaaleja, ne ovat myös neljän puolueen kompromissi. Me kaikki täällä näemme, että niistä on hyötyä suo-malaiselle yhteiskunnalle, meidän työmarkkinoille, työllisyydelle, ja tähän muun muassa aika moni yrittäjäkin on vedonnut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Koskinen.

16.15 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palataanpa sit-ten valtiovarainministerin toimintakenttään suoraan, kansantalouden ja valtiontalouden etuun. Useissa kansainvälisissä arvioinneissa on pidetty Suomen vahvuutena sitä, että on pystytty sopimaan työmarkkinajärjestöjen kesken isoista uudistuksista [Perussuomalais-ten ryhmästä: Pohjoismainen malli!] liittyen eläkejärjestelmään, liittyen sopimusmallei-hin, liittyen vaikkapa viimeksi koronan aikaan lomautuksiin ja muihin, jotka helpottivat yritysten tilannetta olennaisesti ja myös samalla valtiontalouden tilannetta.

Nyt näyttää siltä, että tämä oppi on kokonaan sysätty roskakoriin. Ei haluta sopimista, ei kolmikantaista menettelyä, vaan kun on tällainen poikkeuksellinen oikeistoenemmistö eduskunnassa, niin halutaan käyttää se viimeistä senttiä myöten. Olisiko nyt kuitenkin ihan näistä valtiontalouden ja kansantalouden eduista lähtien aika palata sopimuspyytään ja kat-soa, mitä sieltä yhdessä sopien löytyy sellaisia ratkaisuja, jotka helpottavat työllisyyttä ja pitkällä tähtäimellä valtiontaloutta? [Perussuomalaisten ryhmästä: SAK lähti sieltä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Satonen.

16.16 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisi tietysti erittäin hyvä, että näitä asioita voitaisiin yhteisesti sopia, mutta valitettavasti, kun katsotaan hieman historiaa, mitä on tapahtunut: Se on totta, minkä edustaja Koskinen sa-noi, että näissä eläkekysymyksissä on kyetty kolmikantaisesti asioita ratkaisemaan. Minul-la on se paha vika, että muistan vielä vanhojakin asioita jopa neljän vuoden takaa, jolloin Rinteen hallitus toimi niin, että se perusti muistaakseni seitsemän työllisyystyöryhmää, joi-den piti tehdä rakenteellisia uudistuksia, joilla suomalaista rakenteellista työttömyyttä tul-laan vähentämään. Se neuvottelu ei johtanut yhtään mihinkään. Eläkeputken poisto tehtiin sitten, mutta mitään muita tuloksia ei saavutettu. [Jussi Saramon välihuuto — Jani Mäke-län välihuuto] Se on valitettavasti myös nyt niin, että jos me esitämme työmarkkinajärjes-töille, että tuokaa meille paperi, jos ei ala sataatuhatta työpaikkaa syntymään, niin sieltä tu-lee meille vähän ajan päästä blanko paperi takaisin, ja sen jälkeen me jatketaan taas edel-leen. [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Nikkanen.

16.18 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän halli-tuksen ulkoparlamentaariset ystävät ovat kirjoittaneet tämän hallitusohjelman työelämä-osion, niin kuin täällä on useasti todettu. Työelämän heikennyksiä hallitus perustelee sillä, että syntyy niitä työpaikkoja, mutta miksi nämä ulkoparlamentaariset ystävämme ovat niin

Punkt i protokollet PR 73/2023 rd

kovin hiljaa? He kehuskelevat kyllä kovin saavutuksillaan tähän hallitusohjelmaan, mutta missä ovat heidän sitoumuksensa näihin työpaikkoihin? Onko, ministeri Purra, teillä tietoa, mikä luku sieltä EK:lta ja Suomen Yrittäjiltä on tullut? Tällaista ei ole ainakaan julkisuudessa nähty. [Vilhelm Junnila: Eikö oppositio ajattele lapsia? — Ben Zyskowitz: Missä ne kehuskelee?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ottaako ministeri Satonen? — Olkaa hyvä.

16.18 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näitä lukuja on kyllä tässä pyöritelty, ja niitä ovat valtiovarainministeriön virkamiehet tosiaan arvioineet hyvinkin tarkkaan erityisesti sosiaaliturvauudistusten ja työttömyysturvauudistusten osalta.

Mutta ehkä tässä yhteydessä on hyvä mainita myös se, että tänään ei ole pelkästään lakopäivä, vaan tänään on valitettavasti myös se päivä, että nämä neuvottelut Suomen työmarkkinamallista, vientivetoisesta työmarkkinamallista, katkesivat SAK:n toimesta, vaikka STTK ja Akava olisivat halunneet niitä jatkaa yhdessä työnantajien kanssa. [Perussuomalaisen ryhmästä: Oho!] Tämä on sillä tavalla erittäin vakava asia, ja vetoankin näihin osapuoliin, että palattaisiin sinne neuvottelupöytään, koska sen myönnän, että se hallitusohjelman kirjaus — jota sitten tietysti viedään eteenpäin viennin palkkamallissa, jos muuta ratkaisua ei synny — ei ole ideaali, vaan neuvottelemalla olisi mahdollista päästä parempaan ratkaisuun. Samalla, jos se ratkaisu myös syntyisi — ennen kaikkea tärkeä asia esimerkiksi naisvaltaisten alojen kannalta — niin se ratkaisu kertoisi siitä, että tämä kaksikantainen järjestelmä pystyy asioita ratkaisemaan. Minä näen sen kyllä erittäin tärkeänä myös tämän niin sanotun kolmikannan uskottavuuden osalta, [Puhemies koputtaa] ja pidän todella tärkeänä, että SAK:ssa tätä asiaa vielä harkittaisiin.

Frågan slutbehandlad.